

Aan de Gemeenteraad van Leeuwarden
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

Onderwerp: Verzoek om de samenstelling van de vertrouwenscommissie voor de herbenoeming van de burgemeester van Leeuwarden te heroverwegen en waar nodig aan te passen

Leeuwarden, 14 februari 2025

Geachte leden van de raad,

Op 18 december 2024 heeft uw raad de “Verordening vertrouwenscommissie herbenoeming burgemeester gemeente Leeuwarden 2024” vastgesteld. De bedoeling daarvan is om te voorzien in een aanbeveling voor de herbenoeming van de huidige burgemeester Mr. S. Van Haersma Buma wiens ambtstermijn op 26 augustus 2025 afloopt.

Met deze brief verzoek ik u dringend om de samenstelling van de vertrouwenscommissie in heroverweging te nemen, omdat de onafhankelijkheid en objectiviteit van enkele commissieleden ernstig in twijfel moet worden getrokken waar het gaat om de vraag of zij in staat worden geacht om een onbevooroordeelde beoordeling te geven van de wijze waarop de heer Buma gedurende zijn ambtsperiode uitvoering heeft gegeven aan zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden als hoeder van de bestuurlijke integriteit en over zijn geschiktheid voor een tweede termijn.

Het betreft de volgende leden van het presidium van de raad:

- mevrouw E. de Koning (PvdA)
- mevrouw J.M.M. Bruijnincx (D66)
- de heer O.A. Van der Galiën (Lijst058)
- de heer J.W. Tuininga (FNP) en
- de heer M. Visser (VVD).

Zij hebben een actieve rol gespeeld in het integriteitsonderzoek dat de heer Buma kort na zijn installatie als burgemeester van Leeuwarden heeft ingesteld tegen het raadslid van Lijst058.

Zij hebben ernstig gefaald in hun toezicht op de wijze waarop de heer Buma dit onderzoek heeft uitgevoerd. Daarbij hebben zij de burgemeester de gelegenheid geboden zich vooringenomen, onzorgvuldig en incompetent te gedragen met negatieve gevolgen voor mevrouw . Daarnaast hebben zij de heer Buma de ruimte gegeven om zich te onttrekken aan verantwoording over zijn handelen in dit onderzoek en hem daarbij zelfs geholpen.

Genoemde leden van het presidium hebben daarvan nimmer rekenschap gegeven.

Naar mijn mening heeft de Commissaris van de Koning in Fryslân gegronde redenen om op voorhand vraagtekens te zetten bij de aanbeveling die de vertrouwenscommissie gaat uitbrengen over de geschiktheid van de heer Buma voor een tweede ambtstermijn als burgemeester van Leeuwarden.

In het belang van het vertrouwen in de integriteit van het gemeentebestuur van Leeuwarden verzoek ik u de samenstelling van de vertrouwenscommissie te heroverwegen en waar nodig aan te passen.

Toelichting

Op 8 augustus 2020 heb ik bij de gemeenteraad van Leeuwarden een klacht ingediend tegen burgemeester Buma en de griffier Van der Heide over hun handelwijze in het door de burgemeester geïnitieerde integriteitsonderzoek tegen mevrouw Boxman. Nader onderzoek naar de gang van zaken had mij geleerd dat, kort samengevat, de burgemeester bij de uitvoering van dit onderzoek geen hoor en wederhoor had toegepast, relevante protocollen had genegeerd en raadsleden op misleidende wijze had geïnformeerd over de vermeende integriteitsschending met misleidende terminologie en onjuiste feiten.

Op 22 september 2020 ontving ik namens de raad een reactie op mijn klacht, ondertekend door vicevoorzitter van de raad mevrouw Bruijninx. Zij deelde mij mede dat mijn klacht niet inhoudelijk was behandeld. De kern van de afwijzing was dat de gemeenteraad zich reeds een “zelfstandig oordeel” had gevormd over het integriteitsonderzoek en dat het behandeling nemen van mijn klacht zou neerkomen op een herhaling van zetten. Mevrouw Bruijninx handelde daarmee in strijd met de Algemene wet bestuursrecht en de gemeentelijke klachtenregeling die haar verplichtten dat een klacht onafhankelijk en zorgvuldig moet worden behandeld en niet zomaar terzijde kan worden geschoven.

Uit vrijgegeven documenten blijkt dat bestuurlijk al was bepaald dat de klacht niet serieus zou worden behandeld. Een onderzoek werd direct uitgesloten. Mevrouw Bruijninx speelde hierin een actieve rol door samen met de griffier en de burgemeester de strategie te bepalen.

In een e-mail van 2 september 2020 aan burgemeester Buma en mevrouw Bruijninx stelt de griffier Van der Heide expliciet dat het presidium zal beslissen dat de raad “geen aanleiding ziet voor verdere stappen”. Een dag later werd bevestigd dat “Sybrand (Buma) akkoord is met ons voorstel”, wat er op duidt dat er op bestuurlijk niveau al een besluit was genomen voordat het presidium in beeld was gekomen.

De mailwisseling laat zien dat de griffier, samen met burgemeester Buma en mevrouw Bruijninx, al van tevoren hadden bepaald dat het presidium de klacht zou afwijzen zonder feitelijk onderzoek.

De opmerking van mevrouw Bruijninx dat de gemeenteraad zich reeds een “zelfstandig oordeel” had gevormd, is een gotspe.

In dit verband verwijs ik naar de inhoud van bijgevoegde brief die ik op 18 oktober 2023 aan uw raad heb geschreven, in afschrift aan de Commissaris van de Koning in Fryslân. Daarin beschrijf ik de medeplichtigheid van het presidium aan de onrechtvaardige en oneerlijke behandeling van mevrouw ██████ in het tegen haar ingestelde integriteitsonderzoek door de burgemeester van Leeuwarden. De essentie was, dat het presidium, onder leiding van mevrouw De Koning, vanaf het begin actief heeft meegewerkt aan dit onderzoek, zonder kritische toetsing of controle op de werkwijze van de burgemeester en de griffier. Toen duidelijk werd dat de conclusies van de burgemeester niet strookten met de feiten heeft het presidium niet alleen nagelaten om in te grijpen, maar ook geen stappen ondernomen om een onderzoek naar het handelen van burgemeester Buma in gang te zetten.

Zo wist mevrouw De Koning van een mogelijke integriteitsschending door de burgemeester. Zij sprak het vermoeden daarvan uit in een door haar voorgelezen verklaring van mevrouw Boxman tijdens de raadsvergadering van 18 december 2019. Mevrouw Boxman sprak van een schending van de gedragscode door de burgemeester en griffier en verzocht om een onderzoek naar het onzorgvuldig handelen van beiden jegens haar.

De melding van mevrouw ██████ was aanleiding om advies te vragen aan de hoogleraar ██████ die duidelijk stelde dat het aan de gemeenteraad was om te reageren op de vragen en suggesties van mevrouw ██████. De raad diende de verantwoordelijkheid te dragen voor het verdere verloop, inclusief de beslissing over een integriteitsonderzoek naar het handelen van de burgemeester.

In plaats van dit advies op te volgen, heeft het presidium ervoor gekozen om het zowel de raad als mevrouw ██████ te onthouden. Dit betekent dat door toedoen van het presidium de raad misleidend is geïnformeerd over de ernst van de zaak.

Bovendien is uit vrijgegeven documentatie gebleken dat het besluit om het advies van professor ██████ niet te delen, niet op zichzelf stond. Er waren in het presidium al vooraf afspraken gemaakt om de kwestie zo snel mogelijk af te handelen zonder verdere discussie of nader onderzoek. Dit toont aan dat sprake was van een bewuste sturing om de burgemeester uit de wind te houden. Het presidium heeft de kwestie in de doofpot gestopt om te voorkomen dat een onderzoek tegen de burgemeester zou worden ingezet.

Een en ander wordt geïllustreerd door de gang van zaken tijdens de raadsvergadering van 26 februari 2020. In plaats van dat vicevoorzitter De Koning de vergadering voorzat, wat gezien de aard van de discussie logisch en correct zou zijn geweest, werd het voorzitterschap aan burgemeester Buma gelaten. Dit betekende dat de burgemeester die onderwerp van kritiek was, zelf de regie had over het debat waarin hij verantwoording had moeten afleggen. Nog schrijnender was de wijze waarop Tuininga, Bruijninx en Van der Galiën, er voor kozen om mevrouw ██████ publiekelijk te laten vallen en haar af te schilderen als de bron van het probleem. Dit maakte de vergadering niet tot een moment van democratische controle, maar tot een geregisseerde aanval op mevrouw ██████ en daarmee tot een collectieve knieval van de betrokkenen voor de burgemeester.

Mevrouw Bruijninx was ook direct betrokken bij de behandeling van mijn aan de gemeenteraad gerichte klacht van 2 januari 2022 tegen de burgemeester en griffier wegens ernstige onzorgvuldigheden en vooringenomenheid in het integriteitsonderzoek tegen mevrouw [REDACTED]. Uit een geluidsopname van het zogenaamde vooronderzoek op 10 oktober 2029, was gebleken dat de burgemeester zich incompetent, vooringenomen, misleidend en intimiderend had gedragen in het gesprek met mevrouw [REDACTED].

Als vicevoorzitter van de raad schreef ze mij op 16 februari 2022 dat zij besloten had de klacht niet in behandeling te nemen. Daarbij heeft zij de onjuiste redenering gehanteerd dat de klacht niet meer in behandeling kon worden genomen omdat de termijn van een jaar was verstreken. Deze redenering was niet alleen juridisch onhoudbaar, maar gaf tevens de indruk van een bewuste poging om inhoudelijke behandeling van de klacht te voorkomen.

Bovendien blijkt uit interne correspondentie dat de afhandeling van de klacht nauw was afgestemd met de burgemeester die akkoord gaf op het raadsvoorstel om de klacht niet te behandelen. Dit roept de indruk op dat de burgemeester, tegen wie de klacht was ingediend, invloed heeft gehad op de wijze waarop de klacht werd afgewezen en dat mevrouw Bruijninx hierin heeft meegewerkt.

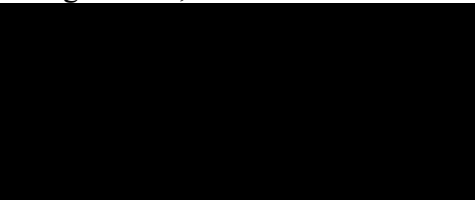
In plaats van deze klacht te laten onderzoeken, heeft zij zich opnieuw ingezet voor het belang van de burgemeester en de griffier, zonder oog te hebben voor een onafhankelijke en zorgvuldige afhandeling van de klacht. Haar rol in deze zaak bevestigt dat zij niet heeft gefunctioneerd als een onafhankelijke vertegenwoordiger van de gemeenteraad, maar als een verlengstuk van de burgemeester. Dit maakt haar positie in de vertrouwenscommissie voor de herbenoeming van de burgemeester volstrekt ongeloofwaardig.

Ik stel het op prijs een ontvangstbevestiging van u te ontvangen.

Een afschrift van dit verzoek stuur ik aan:

- de burgemeester van Leeuwarden;
- de Commissaris van de Koning in Fryslân en
- de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Hoogachtend,

Bijgevoegd: Brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden d.d. 18 oktober 2023: het presidium van de gemeenteraad van Leeuwarden is medeplichtig aan de onrechtvaardige en oneerlijke behandeling van het raadslid van Lijst058 [REDACTED] in het tegen haar ingestelde integriteitsonderzoek door de burgemeester van Leeuwarden.(bijlagen niet bijgevoegd)